

Restaplast

Nem gyűrődő aszfalt

A forgalmas kereszteződésben, a buszmezőkben gyakran felgyűrődik az aszfalt, kerékvályúk keletkeznek, a hullámos felület szinte szétrázza az autót. Ez nemcsak kellemetlen, hanem kifejezetten balesetveszélyes jelenség, különösen ha vízzel, jéggel telik meg a mélyedés. Világszerte hosszú idő óta keresik a szakemberek a megoldást, ám eddig nem túl sok sikerrel. A Közlekedési Minisztérium ösztönzésére az útépítéssel foglalkozó hazai vállalatok is folytatnak kísérleteket, igyekeznek megtalálni az aszfaltgyűrődés ellenszerét, de az eddig kidolgozott megoldások nem bizonyultak kellőképpen hatásosnak.

A Pest Megyei Közüti Építő Vállalat nemrégiben felvette a kapcsolatot a holland „MWZ” céggel, melynek eddigi kísérletei igen jó eredménnyel kecsegtettek. A magyar vállalat — a többi közúti építő vállalatnál közösen megvásárolta az úgynevezett Restaplast aszfaltkeverék gyártási technológiájának licencét. Ez a kétféle adalékanyaggal feljavított aszfalt — a hollandiai tapasztalatok szerint akár 6-8 évig is gyűrődésmentes marad a legforgalmasabb útszakaszokon is. (A jelenlegi eljárásokkal alig fél—egy esztendő alatt újból hullámos lesz az útburkolat.) A két speciális adalékanyagot nem szükséges külföldről beszerezni, itthon gyártják.

Kedden

Ülést tart a megyei tanács

A Csongrád Megyei Tanács ez évi utolsó ülését december 22-én, kedden reggel 9 órától tartja Szegeden a megyei tanács székházában. A végrehajtó bizottság a következő témák megvitatását és elfogadását javasolja: beszámoló a vb két tanácsülés közötti tevékenységéről; a vb munkájáról; javaslat a jövő évi tanács terv és költségvetés jóváhagyására; a megye hosszú távú vízgazdálkodás-fejlesztési koncepciója; a megyei tanács 1988. évi munkaterve; előterjesztések, interpellációk.

A tanácsülés nyilvános.

Kikből lesz „menő fej”?

A „menő fej” nem az, aki „hajjt”, hanem az, aki „sok pénzt akaszt le”. Szinte refrénszerűen, s általánosan jellemzőként tért vissza-vissza ez a megállapítás, ez az értéktétel az elmúlt hetekben szakmunkástanulókkal és pályakezdő szakmunkásokkal folytatott beszélgetéseimben. Jó részük a „hajjtást”, a sok munkát is elfogadja életmódja meghatározójaként, úgymondja „nem fél tőle”, de szeretné, ha „kifizetődne”, ha minél több pénzhez jutna általa. A munkát, a munkatársakat illetően az elvárás a startnál többségükönél hasonló. A fiúk — akiknek körülbelül 60-70 százaléka keres talán magának munkáspéldaképet — úgy vélik, a többségnek nincs példaképe a munkatársai között! — ugyancsak a szakmai hozzáértést és a segítőkészséget sorolják a fontos jellemzők közé, illetve a normális szakmákra készülők ezek mellett még a gyors munkára való képességet.

Amikor a szakmai hozzáértés tartalmát kezdtem firtatni, az elvárás és a saját felkészülés megítélése között jókora elmentmondások tükröződtek. A szakmunkástanuló fiúk többsége elegendőnek — sőt soknak is — tartja az iskolai elméleti képzést, s kevésnek, hiányosnak a gyakorlatit. A gyakorlatban akar továbbfejlődni — a többség „ha muszáj, szakmai tanfolyamon” alapon —, az elméleti ismereteit nemigen kívánja fejleszteni. Erre mutat például az, hogy míg tanuló korukban hetenként egy-két órát töltöttek szakirodalom olvasásával, erről aktív dolgozóként gyorsan leszoknak. Miként az olvasásról általában is. Újságon, képregényen, sci-fin és krimin kívül — tisztelet a kivételnek! — kevesek kezében fordul meg olvasnivaló.

Nem kevesektől hallottam — sajnos — azt, hogy „a könyvekből elég az iskolában, de ott is minék”. Az általános műveltségük hiányaival többségükben nincsenek is tisztában, illetve nem is érdekli őket (ismételten hangsúlyozom: tisztelet a kivételnek). A következő 20-30 évre elegendőnek vélik a szerintük most meglévő (valójában meg sem lévő) általános tájékozottságukat. S ha az kevésnek ítélik, kézenfekvő válaszuk rá, hogy ha van hiányosság, azért nem ők, hanem az iskola a felelős vagy maximalista a felnőttek, meg az értelmiségiek elvárása.

Hovatovább örülni kell, hogy legalább a gyakorlati, szakmai dolgokat el akarják sajátítani. Különösen a lányok esetében, akik a továbbképzésről, még a szakmairól se igen akarnak hallani. Ismereteik iskolarendszerű gyarapítását a családalapítás, az anyaszerep miatt eleve ki zártnak tartják, úgy vélik, elegendő a szakmunkástanuló iskolában szerzett szakmai és általános műveltségük. Mert: „úgysem vár el a munkahelyünk többet tőlünk”.

Ugy tünik, valóban nem. Egyelőre az üzemek többségének sajátos követelményrendszere a szélesebb értelemben vett műveltséget tekintve nem támaszt igényt a munkásokkal szemben. És sajnos, nem támaszt megfelelő igényeket szűkebb munkatársi, de családi, baráti vagy inkább haveri környezetük sem. A

beszélgetésekből az derült ki, hogy az ilyesféle inspiráció hiányzik, ám, sajnos, hovatovább már neme is igen hiányzik. Az életfelfogás, az életmód úgymond ellene dolgozik, csakúgy, mint a legtöbb vállalat konkrét igényrendszere. A szakmunkástanulók korán megismerik a pénzszerzés, pénzkeresés kényszerét, de nem ismerik meg sem a szakmai, sem az általános művelődés szükségességét. Napi tevékenységük tartalma, életvitelük már a tanulói évek alatt nem kívánatos irányba „fejlődik”, azaz inkább torzul. Az alapos utánaszámolásnál a többségről ki derült (főleg a fiúkról), hogy még egy órát sem töltenek naponta tanulással (a munkahelyi gyakorlati „okítás”-on túl). Szépirodalom olvasására sem szánnak napi átlagban egy egész órát se, újságokra, folyóiratokra hetente se jut egy órája a nagy többségnek. Hangversenyre, színházba elvittve megy közülük valaki, s a diákoknak szánt városi programokon sem ők ülnek az első sorokban. Az ifjúsági mozgalmi rendezvények, a klubok, a művelődési házak kínálata mintha nekik nem is szólna — kivéve a diszkót vagy könnyűzenei koncert címén rendezett tombolást. Pedig otthon — saját bevallásuk szerint — nem szeretnek lenni. Az igazi családi közös programok szinte valamennyiük életéből hiányoznak vagy elvittve fordulnak elő.

A jellemző otthon — ahogyan a gyerekek fogalmazták — „a tévészés, meg az egymás kerülgetése”. Szüleikkel, testvéreikkel a kapcsolatuk igen laza. Közös programjaik inkább a barátokkal, haverokkal vannak, tartalmuk: mozi, diszkó, „dumálás”, poharazgatás, „hülyülés”. A népszerűségi listán a lezser életmód vezet. Sokan közülük, úgymond, ki akarják élni magukat, mielőtt igazán munkába állnának. Ehhez az anyagi alapot jó páran maguk, „maszekolással verik össze”, felöltött munkatársaikkal járnak „maszekolni”. — S vesznek fel egyszersmind felnőtt magatartási sémákat, viselkedést, ivási hajlamot, gondolkodásmódot: „Az a menő fej, aki sok pénzt akaszt le”...

Aki pedig anyagiakkal lemarad, az vagánykodással, agresszivitással, követelőzéssel, nagyszájúsággal, kötekedéssel próbálja behozni a hátrányt, hogy ne nagyon logjon ki a sorból. Nemigen merik — nem ildomos — elárulni, hogy ők néhan másfélék. Hogy nekik ez a szemlélet- és életmód igazandiból nem felel meg, hogy magánytól szenvednek ebben a közegben. Hogy nem „nyavalyognak”, de mást, tartalmasabbat, értékesebbet szeretnének. Hogy szívesen változtatnának — de egyedül nem megy.

Pedig nagyon kellene. A szakmunkástanulók életfelfogásával, életvitelével sok a probléma. Az övszikép máris elég sötét, s a további árnyékoló felhők egyre csak gyülekeznek. Gazdaságunk egén is. Nem lenne szabad megvárunk a vihart, amj abból kerekedhet, hogy a felnövekvő munkásnemzedék egy része nem lesz alkalmas, megfelelően képzett, átképezhető, megújulni képes azoknak a feladatoknak az elvégzésére, amiket egy modern, hatékony gazdaság megkíván. Amiben persze lehet az a menő fej, aki „sok pénzt akaszt le” — de csak megfelelő fedezettel.

Szabó Magdolna

Tanulóidő

Domaszéki kísérletek

A labor ajtaján tábla: Idegeneknek tilos a bemenet! A képek ablaküvegen keresztül készültek, nem árt az óvatosság, mivel az eljárás lényege a steril környezet. Az apró burgonyahajtások meghálálják a kényeztetést

A Domaszéki Szőlőfűrt Szakszövetkezetben fél éve foglalkoznak laboratóriumi körülmények közötti szövetenyésztéses szaporítóanyag-előállításával. A vetőburgonya-termelés több szakaszában vesznek részt, de disznóvénnyeket, tuskementes szedert, banánt is „sokszorosítanak”.

Jeneiné Somogyi Irma, a Szegeden végzett fiatal biológus hasonló korú munkatársakkal tanulja a szakma gyakorlati lépésfokait. Egyelőre egy műszakban tizenötöt dolgoznak. A kismővénnyek darabolása, a növényozásztás jó kezűgyességgel hamar begyakorolható művelet, a steril táptalaj főzéséhez már laboránsokra van szükség.

A Meriklón Gt-től kapják a kiindulóanyagot, a mérisztémát, az osztódó szövetet. Ebből a szabályozott hő- és fényviszonyok között az üvege porciózott táptalajon 3 hét alatt annyit fejlődik a növény, hogy újra kezdek a darabolást. A folyamat szinte végtelen. Amit nem használnak el a felszaporításhoz, azt visszaküldik a Meriklónnak, ahol a kis növényeket üvegházakban ültetik el.

Kapcsolatuk a Meriklónnal nem újeletű. Először a szaporítás későbbi fázisában voltak érdekelték. Vektorháló alatt kisgumót, szabadföldön normál méretű vetőgumót termeltek. Ennek a

már kialakult területét tovább növelni nem tudják, a szakszövetkezetben nem maradt olyan hely, ahol más növényektől a megkövetelt védőtávolságot tartani lehetne. Ezért a továbblépést az új labor jelentheti.

Kalivoda Imre, a szakszövetkezet elnöke az elmúlt hónapokat csak kezdeti lépésként minősítette. Időt vesz igénybe, míg kiderül, hogy az újszerűség mennyire jár együtt a nyereséges termeléssel. Jövőre két műszakot terveznek, s úgy tünik, ehhez elegendő feladatot ad a Meriklón. Igaz ennek még csak kétharmada érvényes szerződés, de a többi menet közben majd csak kialakul.

A holland import vetőgumóval szemben igen nehéz megvívni a harcot a hazai piacért. A drágább szaporítóanyag fejében jobb termést ígérnek. Ennek igazságát sokan vitatják, s ragaszkodnak a hagyományos módszerekhez, kereskedelmi csatornához. Most, hogy a Novotrade Bank Rt. a gazdasági társaság tagjaként megvette a licencet, több esély mutatkozik a hazai vetőgumó termelési rendszer kialakítására, akár egy-két éven belül. Az idén már elmondhatják, az importálnál kisebb költséggel dolgoztak, így a viszonylagos „drágaság” már nem riasztja el a termelő gazdaságokat.

Tartálykocsik bérbeadása

Vasúti járművek gyártásáról és kölcsön-bérbeadásáról írtak alá szerződést pénteken a MÁV, a Vegyész és az Általános Vállalkozási Bank Rt. vezetői.

A megállapodás alapján olyan, folyékony szállítmányok továbbítására alkalmas vasúti kocsik gyártását kezdi meg a MÁV és a Vegyész, amelyeket a hazai vállalatok jelenleg külföldről devizáért bérelnek. A MÁV ugyanis nem rendelkezik kellő számú és megfelelő minőségű járművel a folyékony áruk fuvarozásához. A megállapodás alapján a MÁV székestehervári járműjavító üzemében készítik a futóművet és az alvázat, amelyhez a Vegyész állítja elő a tartályokat. Az így elkészülő vasúti kocsik alkalmasak lesznek élelmiszerek — étolaj, tej —, szénhidrogén, különféle vegyi termékek szállítására.

Szanálás vagy csőd?

Adós, fizess!

Szaporodnak a hírek nagyvállalati csődökről és szanálásokról. A magyar ipar egykor nagynevű óriásai kerültek idén válságos helyzetbe, gondoljunk csak a Ganz-MÁVAG-ra, a Láng Gépgyárra, vagy éppen a Tatabányai Szénbányákra. A gazdálkodási problémák, az egyre súlyosbodó pénzügyi helyzet, a növekvő adósság már évekkorábban jelezte, hogy jó néhány cég nem képes az új követelményeknek megfelelően, a piaci helyzethez alkalmazkodni, és hatékonyan, nyereséggel gazdálkodni.

A költségvetés viszont idén már nem vállalhatja automatikusan a veszteséges vállalatok megsegítését újabb milliárdok juttatásával, vagy éppen az adósságok végleges elengedésével, hiszen ennek árát tulajdonképpen a hatékonyan gazdálkodó cégek adóiból lehet megfizetni. Arról nem is beszélve, hogy a korábbi, hasonló segélyakciók nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, mert a vállalati ígéretek a gazdálkodás megjavításáról, a hatékonyság növeléséről nem

teljesültek. Ráadásul ezek a cégek óriási tőkét kötöttek le, pénzben és gépben egyaránt, amely más területen több hasznót hajthatott volna. Ennek a káros folyamatnak vetett véget az a minisztertanácsi döntés, amely néhány héttel ezelőtt a felszámolási eljárások gyorsításáról, az elhúzó szanálási eljárások befejezéséről született. Példás gyorsasággal hozták meg az intézkedéseket, s ezek összehatásukban tulajdonképpen a hitelezőket szorítják rá arra, hogy pénzüket minél hamarabb visszakapják, illetve visszaköveteljék. Mert tarthatatlan a mostani állapot, egy évvel ezelőtt 61 veszteséges, és 60 alaphiányos vállalat és szövetkezet volt. Közülük 68-nal nem sikerült saját erőből pótolni a hiányzó pénzt.

Logikus következtetésként adódna, hogy akkor ezeket a cégeket már felszámolták. Ehelyett a statisztikák azt mutatják, hogy két céget számoltak föl, és öt szanálási eljárás indult, amelyekből csak az utóbbi napokban fejeződött be a

Láng Gépgyár és a Ganz-MÁVAG-é. A mezőgazdaságban pedig 88 gazdálkodót szanáltak, és két szövetkezetet szüntettek meg. Tehát a hitelezők eddig, bár a törvényes eszközeik adóttak, nem éltek a lehetőséggel. Az új intézkedések révén gyökeresen átalakult a helyzet.

A tartósan gazdaságtalan tevékenységet folytató gazdálkodók helyzetét gyorsított eljárás keretében kell fölülvizsgálni, és még az év végéig dönteni kell a sorsukról. Ezentúl az állami kötelezettségek visszafizetése alól sem lehet a tartósan fizetéseképtelen gazdálkodóknak kibújniuk. Tehát nem lehet fölfüggeszteni a visszafizetést, és így meg-hosszabbítani a cég működését. S a gazdálkodók egymással szemben is rákényszerülnek a szigorúbb eljárásra. Ha egy cég 90 napig nem kapja meg a jogos követelést a másiktól, akkor nem juthat hozzá a számára megállapított állami támogatáshoz, amíg nem indítja meg a felszámolási eljárást az adóssáival szem-

ben, illetve amíg meg nem kapta az adóstól a pénzt. A bankok is a korábbinál szorultabb helyzetbe kerültek, s ha egy bizonyos meghatározott időn túl nem jutnak hozzá a követelésükhöz, nekik is meg kell indítani a felszámolási eljárást.

Látszólag tehát a véltlen vállalatokat, illetve bankokat sújtják a rendelkezések. Ám más megoldás nehezen képzelhető el, hiszen fölülről nem lehet beleavatkozni a vállalatok és a bankok egymás közti kapcsolatába. Olyan gazdasági helyzetet kell teremteni, amelyben alapvető az az érdek, hogy mindenki időben fizessen. Ha erre képtelen, szembe kell néznie a felszámolás, esetleges lehetőségével.

Persze ettől nem lehet automatikusan azt várni, hogy eltűnnek az adósságok, illetve csökkennek a költségvetésből a vállalatoknak adott támogatások. Egy felszámolási eljárás végződhet az adott vállalat megmentésével is, igaz, ehhez gyökeresen át kell alakulnia, és megújítania gazdálkodását.

Lakatos Mária